

Boekbesprekingen

A. VAN DE BEEK, S. E. DE JONGH & F. M. MULLER, Overzicht der Nederlandse bramen, II. Heteracanthi, A. Tomentosi, Vestiti, Radulae en Rudes. Rijksherbarium, Leiden, 1972, 100 pag., fl. 5,20.

Ongeveer een jaar na het verschijnen van deel I van het Overzicht der Nederlandse bramen is het tweede deel verschenen, dat van de sectie *Appendiculati* een viertal subsecties omvat, nl. *Tomentosi*, *Vestiti*, *Radulae* en *Rudes*. De resterende subsecties *Hystriees* en *Glandulosi* zullen tezamen met de sectie *Caesii* de inhoud van het deel IIB vormen.

Deel IIA heeft ten opzichte van het eerste deel een tweetal wijzigingen ondergaan, die duidelijke verbeteringen mogen worden genoemd: de soortnamen zijn onderstreept en de verwijzingsnummers naar de soorten in de tabel zijn bovenaan de pagina, waar de soort nader wordt besproken, herhaald. Voorts bevat deel IIA een hoofdstuk Aanvullingen op deel I, waarin o.m. enkele nieuwe soorten en diverse nieuwe vindplaatsen van homalacanthen bramen zijn opgenomen.

De werkzaamheden voor het laatste deel IIB zijn inmiddels voltooid, zodat binnen korte tijd het gehele Overzicht der Nederlandse bramen zijn diensten aan de Nederlandse floristen kan bewijzen.

J. MENNEMA

JAAKKO JALAS & JUHA SUOMINEN, Atlas Florae Europaeae, 1. Pteridophyta. Helsinki, 1972, 121 pag., 153 kaarten + gevouwen basiskaart, \$10,— (te bestellen bij The Academic Bookstore, Keskuskatu 1, Helsinki - 10, Finland).

In augustus 1965 werd te Aarhus, Denemarken, opgericht „The Committee for Mapping the Flora of Europe”. Geïnspireerd door de Atlas över växternas utbredning i Norden (HULTÉN, 1950), de Atlas of the British Flora van PERRING & WALTERS (1962), maar vooral door het Europese verspreidingskaartje van *Silene acaulis*, dat Perring tijdens het 10e Internationale Botanische Congres in Edinburgh toonde, werd besloten de mogelijkheden na te gaan om te komen tot de uitgave van de Atlas Florae Europaeae als aanvulling op de Flora Europaea. Onder de bezielende leiding van J alas en Suominen hebben zeer velen uit alle Europese landen - voor Nederland had Dr. S. J. van Ooststroom zitting in het comité - de verspreidingsgegevens in hun land aangedragen op basis van hokken van 50 km². Na een experimentele periode is in 1972 het eerste deel met alle Europese Pteridophyta verschenen.

De kaartjes munten uit door duidelijkheid. Dat is in de allereerste plaats te danken aan het zo min mogelijk gebruiken van andere tekens dan zwarte rondjes. Waar dat nodig is, zijn ook andere tekens gebruikt, die de overzichtelijkheid van de kaartjes geen afbreuk doen.

Dank zij een intensieve samenwerking met de Flora Europaea was het mogelijk om fouten in de verspreidingsgegevens te herstellen en aanvullingen op te nemen. Voor de bezitters van de Flora Europaea is de Atlas Florae Europaeae derhalve een onmisbaar complement. Maar ook aan diegenen met plantengeografische belangstelling, die willen weten in welke mate de Nederlandse flora participeert in de Europese, kan de Atlas Florae Europaeae van harte worden aanbevolen.

J. MENNEMA